Strategia sectorială de cheltuieli în contextul CBTM 2025-2027 pe sectorul transport și infrastructura de transport

A. Contextul de politici și linia de bază a cheltuielilor

I. Situația curentă din sectoare

Sectorul: Infrastructura de transport

Rețeaua de drumui publice din Republica Moldova constituie **10 708 de km**, inclusiv 5 951 de km - drumuri naționale și 3 687 de km drumuri locale. Rețeaua drumurilor cu o lungimea de cca. 1 200 de km sunt gestionate de către administrația publica locală din stânga râului Nistru.

Drumurile locale *(de interes raional)* au fost transmise în gestiunea autorităților publice locale de nivelul al doilea conform pct.3 din Hotărârea Guvernului nr.1468/2016 privind aprobarea listelor drumurilor publice naționale şi locale din Republica Moldova. Finanțarea acestora asigurându-se din Fondul rutier în funcție de numărul de kilometri echivalenți administrați conform prevederilor art. 1 alin. (2) din Legea nr. 720/1996 fondului rutier, republicată *(Monitorul Oficial, 2010, nr. 247-251, art. 753)*.

De menționat faptul că din cei 5951 de km de drumuri naționale din rețeaua rutieră, cca 4751 de km sunt cu îmbrăcăminte rutieră permanentă și semipermanentă, *(beton asfaltic, beton de ciment, mixturi bituminoase executate în situ)*, ceea ce constituie 80 % din drumurile naționale, iar cca 1201 de km de drumuri sunt cu îmbrăcăminte din pietriș.

Conform prevederilor Strategiei de transport și logistică, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.827/2013, principalul document strategic de dezvoltare a ramurii, pentru întreținerea corespunzătoare a drumurilor publice a fost calculată suma necesară anuală a Fondului rutier, având ca scop atingerea obiectivului de asigurare a reabilitării, modernizării, reparației şi întreținerii corespunzătoare a tuturor drumurilor publice și aducerea acestora în stare bună.

Anul	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**Total**
Alocația conform STL/necesarul minim solicitat	1245	1346	1500	1650	1815	1995	2195	2415	2655	2920	3200	**22936**
Alocații de facto	1225	1340	766	1000	1429	1422	1412	2300	2095	2032	2327	**15316**
Diferența*	-20	-6	-734	-650	-386	-573	-783	-115	-560	-888	-873	**-7620**

Examinând statistica finanțării se observă că începând cu anul 2015 volumul alocărilor a fost în mediu mai mic de 50% din cel necesar, cuantumul alocărilor fiind respectat numai în anii 2013 și 2014.

Astfel, pe parcursul ultimilor ani întreținerea drumurilor a fost subfinanțată cu cca 7,6 mlrd. lei, ceea ce în comun cu efectul cumulativ al inacțiunilor de conservare a infrastructurii, majorează, conform estimărilor această sumă la peste 12 mlrd. lei, excluzând beneficiul ratat în economie de peste 5 mlrd. lei, însumând o pierdere la moment de peste 18 mlrd. lei.

Subfinanțarea sectorului a condus la degradarea treptată a rețelei drumurilor, la nivel de rețea majorându-se ponderea drumurilor în *stare rea* și *foarte rea*.

Anul	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Starea bună și mediocră	46%	53%	58%	56%	54%	53%	45%	44%	49%	55,24%	49,72
Starea rea și foarte rea	54%	47%	42%	44%	46%	47%	55%	56%	51%	44,76%	50,28

Examinând datele statistice, se observă o tendință de creștere a ponderii drumurilor de calitate medie și o diminuare oscilatorie a drumurilor de calitate rea și foarte rea, totuși ponderea acestora la nivel de rețea rămâne constantă, cu o cotă semnificativă de cca 50 %, ceea ce confirmă subfinanțarea întreținerii curente și periodice a drumurilor naționale. Cu excepția anului 2022, cînd s-a atestat o creștere aparentă a drumurilor în stare bună și mediocră, ceea ce s-a datorat finalizării în anul 2022 a lucrărilor de reabilitare a cca 300 de km de drumuri naționale finanțate din surse externe.

Sectorul: Transport rutier

Sectorul transportului rutier este dominat de întreprinderi private și este considerat un sector sigur şi eficient. Actualmente, pe piața transporturilor rutiere activează **3860** de agenți economici, cu **322** de agenți economici mai mulți față de anul 2023, care prestează servicii de transport rutier de mărfuri şi persoane pe direcții naționale şi internaționale, dintre care:

- 2890 de operatori de transport rutier desfășoară activitate transport rutier de mărfuri, care dețin cca 35 315 de unități de transport (u.t), corespund cerințelor, după cum urmează: Euro VI – 2862 u.t.; Euro V – 4986 u.t.; Euro IV – 636 u.t.; Euro III – 1479 u.t.; Euro II – 2850 u.t.; Euro 1 – 1519 u.t. Euro 0 – 9824 u.t. și la 11159 u.t. – certificatul privind atribuirea categoriei Euro lipsește;
- 752 de operatori de transport rutier prestează servicii de transport rutier de persoane prin servicii ocazionale/regulate, care dețin cca 6 646 de autocare, dintre care: 7,2 % - până la 10 ani vechime, 36,9% - de la 10 ani până la 20 ani vechime, 46,2% - de la 20 ani până la 30 ani vechime, 4,5% - de la 20 ani până la 30 ani vechime și 5,2% - de la 30 ani până la 40 ani vechime. Accesul populației la servicii de transport rutier este realizat prin intermediul celor 405 rute /441 curse/ internaționale și 1452 rute /4755 curse/ naționale, dintre care: 869 rute /2500 curse/ interraionale și 583 rute /2255 curse/ raionale;
- 251 de operatori de transport rutier prestează servicii de transport rutier de persoane în regim de taxi, care dețin, cca 5 235 de autoturisme, dintre care 50% - până la 10 ani vechime, 40% - de la 10 ani până la 15 ani vechime și 10% - peste 15 ani vechime.

În sector se identifică problema parcului învechit de vehicule antrenate în transportul de persoane, care are impact major asupra siguranței rutiere, se menține problema nerespectării programului de transport rutier în trafic național, fenomenului transportului rutier ilicit de persoane și mărfuri, precum și reglementare insuficientă a drepturilor și obligațiunilor a părților participante la transportul rutier de persoane. Reieșind din obiectivul - *Sporirea mobilității prin sisteme eficiente, durabile și sigure de transport,* trasat în Planul Național de Dezvoltare pentru anii 2024-2026 (PND), pe termen mediu urmează a fi realizate acțiunile: revizuirea principiului de formare a programelor de transport rutier în trafic național, elaborarea programului de reînnoire a parcului de vehicule antrenat la efectuarea transportului rutier de persoane prin servicii regulate, aprobarea Regulamentului transporturilor rutiere de persoane și bagaje (pct. 266 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.887/2023).

Referitor la activitățile conexe transportului rutier, pe teritoriul țării activează 112 de stații de inspecție tehnică autorizate, 787 agenți economici ce desfășoară activități de autoservice, 6 agenți economici ce desfășoară activitate de montare, reparare şi verificare a tahografelor şi a limitatoarelor de viteză, 1 agent economic ce desfășoară

activitatea de cântărire a vehiculelor rutiere în vederea eliberării certificatului internațional de cântărire a vehiculului rutier și 10 agenți economici ce desfășoară activitate de autogară, dintre care un agent economic are 31 de filiale pe întreg teritoriul țării.

Condițiile de activitate a întreprinderilor ce desfășoară activități conexe transportului rutier este reglementată insuficient de legislația în vigoare. Problema identificată urmează a fi soluționată prin aprobarea regulamentelor desfășurării activităților de autoservice, inspecție tehnică periodică și autogări (pct. 260, pct. 265 și pct. 267 din Planul de Acțiuni al Guvernului pentru anul 2024).

Totodată, pregătirea profesională în domeniul transportului rutier şi activităților conexe este asigurată de 12 Centre de instruire, perfecționare și atestare profesională și ANTA doar participă, după posibilitate, la examinările personalului instruit și eliberează certificatele de competență profesională. Pentru ridicarea nivelului de profesionalism, ce va conduce la creșterea calității serviciilor prestate în domeniul transportului rutier și activităților conexe, precum și la nivelului de siguranță, este necesar de dezvoltat platforma de atestare a cadrelor din domeniul transporturilor rutiere.

Sectorul: Transport naval

Datele statistice pentru anii 2020-2023 arată că complexul portuar Giurgiulești a operat următoarele volume de mărfuri:

Nr. d/o	Perioada	Import (tone)	Export (tone)	Import + Export (tone)	Intrări nave
1.	**2020**	752 868,391	431 848,056	1 184 716,447	951
2.	**2021**	1 148 547,185	670 623,615	1 819 179,800	1645
3.	**2022**	1 147 020,408	997 417,567	2 144 437,975	1583
4.	**2023 (până la 30.09.2023)**	935 036,314	1 022 471,128	1 957 507,442	1078

Astfel, dinamica volumelor este una în creștere, ceea ce necesită o atenție deosebită din partea statului în privința asigurării siguranței operațiunilor de transport și dezvoltării continua a ramurii evocate.

De asemenea se impune necesitatea transpunerii în legislația națională a convențiilor, rezoluțiilor, amendamentelor IMO precum și ultimelor directive și regulamente UE în domeniul transportului naval adoptate, inclusiv elaborarea și adoptarea Strategiei Maritime *(care va prevedea implementarea instrumentelor IMO)*, a Strategiei de dezvoltare în domeniul transportului naval intern *(care va prevedea implementarea recomandărilor Comisiei Dunării și rezoluțiilor ONU)* și hotărârii Guvernului privind îndepărtarea epavelor și navelor abandonate pe căile navigabile interne. Republica Moldova și-a asigurat ieșirea la Marea Neagră, prin segmentul maritim al fluviului Dunărea (km 132,7-133.4), unde pe parcursul ultimelor 2 decenii a construit și dezvoltat Complexul Portuar Giurgiulești, care este compus din Portul de pasageri și mărfuri Giurgiulești *(administrat de către Î.S. „Portul Fluvial Ungheni")* și Portul Internațional Liber Giurgiulești *(gestionat de ÎCS „Danube Logistics" SRL)*.

Un aspect important este crearea condițiilor pentru creșterea numărului de nave care fac escală în complexul Portuar Giurgiulești și alte porturi/cheiuri din Republica Moldova, și dezvoltarea rețelelor logistice de conexiunea transportului terestru cu cel naval și a transportului fluvial cu cel maritim. Pentru atingerea acestor obiective este necesară:

a) revizuirea conceptului actual de administrare a porturilor și căilor navigabile interioare;
b) modernizarea și dezvoltarea infrastructurii portuare;
c) revitalizarea transportului naval pe fluviul Nistru și râul Prut, prin crearea condițiilor pentru navigația în siguranță și amenajarea infrastructurii necesare;
d) modernizarea infrastructurii de transport naval pentru exploatarea în siguranță a mijloacelor plutitoare (Î.S. "Bacul Molovata").

În urma celor menționate, urmează inclusiv de fortificat capacitățile autorității de siguranță în domeniul naval, fiind necesară majorarea numărului inspectorilor în cadrul

instituției menționate.

Sectorul: Transport feroviar

Transportul feroviar asigură mobilitatea în spațiul național și internațional a mărfurilor și pasagerilor într-un mod sustenabil.

Conform situației din ultimii 5 ani, sectorul feroviar realizează cca 15 % din fluxul total de mărfuri transportate și cca un 1% din fluxul total de pasageri transportați, înregistrând o scădere continuă. Tendința în descreștere a acestor indicatori se explică prin lipsa cadrului de finanțare a infrastructurii feroviare și serviciilor de transport public de pasageri, care să susțină creșterea calității serviciilor.

Pentru creșterea fluxurilor de mărfuri și pasageri și pentru o distribuire mai corectă a acestor fluxuri între diferite tipuri de transport, cu asigurarea unui impact cât mai redus asupra mediului ambiant, este imperativ de asigurat o creștere a nivelului competitivității transportului feroviar, contribuind astfel la modificarea balanței modale în favoarea acestuia.

Impactul războiului din Ucraina care a dus la reorientarea lanțurilor logistice în regiune reprezintă o provocare și pentru transportul feroviar național. Astfel, creșterea traficului feroviar pe axa nord-sud a țării a reliefat starea acută a infrastructurii feroviare și insuficiența de material rulant. În rezultat, fluxul enorm de mărfuri din Ucraina care a tranzitat și Republica Moldova s-a orientat spre calea rutieră rezultând în congestia infrastructurii la traversarea frontierelor și o creștere a transportului.

Realizarea agendei investiționale și implementarea reformei feroviare necesită o fortificare a capacității instituționale la nivelul autorității de siguranță susținerea stabilității sectorului prin finanțarea multianuală a infrastructurii feroviare și a transportului de pasageri și activității Agenției Feroviare. Acestea reprezintă acțiuni de bază pentru reforma sectorului feroviar inițiată în baza Codului transportului feroviar nr.19/2022 și Hotărârii Guvernului nr.1042/2017.

Sectorul: Transport aerian

Pe parcursul anului 2023 transportul aerian de pasageri şi mărfuri a fost realizat preponderent de pe Aeroportul International Chișinău, fiind transportați în total **2 838,1 mii** de pasageri. Comparativ cu perioada anului precedent acest indice a înregistrat o creștere de cca **23 %** sau cu **529, 4** mii de pasageri mai mult transportați. Astfel, se constată o creștere semnificativă a traficului de pasageri realizat prin Aeroportul International Chișinău comparativ cu perioada anului 2022. Ritmul de creștere a traficului de pasageri realizat în anul 2023 demonstrează restabilirea traficului de pasageri în proporție de 95% raportat la perioada pre pandemică, anul 2019 când au fost transportați 2 995,6 mii de pasageri.

Pe perioada anului 2023 transporturile de mărfuri constituie **2 664,5 tone** înregistrând o creștere de **6,9 %** comparativ cu perioada anului 2022. Transporturile de poștă în perioada anului 2023 constituie 628,8 tone înregistrând o descreștere de 94,9% comparativ cu perioada anului 2022.

Ca obiectiv strategic este liberalizarea pieței aviatice și armonizarea cadrului regulator în aviația civilă cu reglementările Uniunii Europene *(la etapa actuală conform Anexei III a Acordului privind Spațiul Aerian Comun sunt transpuse 43 de acte normative)*, ce va conduce la acordarea serviciilor calitative în transportul aerian de pasageri și mărfuri la un cost acceptabil pentru societate și întreprinzători prin dezvoltarea sectorului aviației civile, crearea unui mediu de piață competitiv și asigurarea securității în conformitate cu standardele internaționale.
Pentru realizarea acestor obiective este necesară alocarea mijloacelor financiare pentru implementarea Acordului privind Spațiul Aerian Comun, fortificarea capacității instituționale a instituțiilor publice responsabile pentru siguranța zborurilor și securității aeronautice, precum și pentru dezvoltarea și modernizarea Aeroportului Internațional Chișinău. Acest fapt va permite Republicii Moldova să beneficieze de oportunitățile pieței europene a aviației civile, pentru impulsionarea dezvoltării aviației civile în țară.
În urma executării acțiunilor menționate, Republica Moldova va beneficia de un cadru normativ la standardele UE, ceea ce va rezulta prin sporirea siguranței zborurilor, competiției loiale și minimizarea costurilor pentru cetățenii Republicii Moldova.

II. Provocările majore cu care se confruntă sectoarele

Sectorul: Infrastructura de transport

1. Cadrul normativ din domeniul administrării drumurilor ambiguu;
2. Lipsa durabilității finanțării și predictibilității volumului alocațiilor destinate întreținerii drumurilor;
3. Finanțare insuficientă a subprogramului dezvoltarea drumurilor în comparare cu viteza de degradare a drumurilor;
5. Gradul de uzură înalt al echipamentului, utilajului şi tehnicii necesare pentru întreținerea, reparația şi reconstrucția drumurilor publice;
6. Implementarea parțială a prevederilor cadrului legislativ existent din domeniul drumurilor și siguranței rutiere;
7. Lipsa Autorității responsabile pentru siguranța rutieră;
8. Lipsa unui sistem unic interactiv de monitorizare a traficului rutier;
9. Executarea întârziată a prevederilor contractelor de reabilitare a drumurilor publice;
10. Situația accidentară precară pe drumurile publice;
11. Lipsa unui mecanism viabil de finanțare a acțiunilor destinate siguranței rutiere;

Sectorul: Transport rutier

1. Lipsa resurselor financiare pentru implementarea unui sistem de transporturi rutiere eficient și sigur, conform standardelor europene de calitate și siguranță;
2. Parc de vehicule învechit antrenat în transportul rutier de persoane, lipsa unor mecanisme de susținere a renovării acestuia;
3. Accesul limitat al populației la serviciile de transport rutier calitative și sigure;
4. Condițiile de activitate a întreprinderilor ce desfășoară activități conexe transportului rutier reglementate insuficient de legislația în vigoare;
5. Lipsa personalului pentru ajustarea cadrului normativ la rigorile UE și cele internaționale în domeniu;
6. Capacități limitate în monitorizarea și controlul activităților din domeniul transporturilor rutiere și serviciilor conexe;
7. Lipsa resurselor financiare pentru implementarea Sistemului de management integrat (SMI) din domeniul transportului rutier;
8. Digitalizarea insuficientă a serviciilor de transport;
9. Lipsa infrastructurii conexe pentru asigurarea respectării regimului de muncă și de odihnă a conducătorilor auto.

Sectorul: Transport naval

1. Lipsa conceptelor de administrare eficientă a porturilor, de dezvoltare a infrastructurii portuare, și a căilor navigabile interne;
2. Cadrul legislativ lacunar de transpunere a convențiilor și rezoluțiilor internaționale din domeniul naval, a regulamentelor și directivelor UE;
3. Cadrul normativ lacunar în materie de reglementare a activității de întreprinzător în domeniul transportului naval și a supravegherii pieței;
4. Insuficiența/fluctuația cadrelor calificate în domeniul transportului naval care participă la elaborarea și implementarea documentelor de politici în domeniul transportului naval;
5. Lipsa unor planuri de intervenție și specialiști de investigație în caz de accidente, sinistre, naufragii, poluării mediului;
6. Controlul insuficient a respectării legislației în domeniul transportului naval cauzat de cadrul normativ insuficient, lipsa personalului calificat necesar și dotarea logistică slabă a acestuia;
7. Lipsa sistemului eficient de informare, monitorizare și dirijare a traficului în porturi și pe căile navigabile interne;
8. Lipsa facilităților portuare pentru recepționarea deșeurilor, apelor reziduale de la bordul navelor;
9. Lipsa infrastructurii de bază și conexe pentru asigurarea funcționalității căilor navigabile interne;
10. Insuficiența unităților de transport naval pentru transportarea pasagerilor și mărfurilor, precum și a echipamentelor, utilajelor și resurselor financiare necesare pentru reabilitarea/menținerea navigabilității pe căile și suprafețele acvatice navigabile interne;

Sectorul: Transport feroviar

1. Complexitatea procesului de reformare a sectorului feroviar;
2. Resurse insuficiente pentru implementarea Codului transportului feroviar și Concepției de restructurare a sectorului feroviar și a Î.S. „Calea Ferată din Moldova”;
3. Resurse insuficiente pentru reabilitarea infrastructurii feroviare și modernizarea parcului rulant;
4. Cadrul normativ învechit, care necesită armonizare cu cel european;
5. Standardele de siguranță nu corespund celor europene;
6. Insuficiența mijloacelor financiare pentru fortificarea capacităților funcționale a Agenției Feroviare;
7. Capital propriu al Î.S. „Calea Ferată din Moldova” insuficient;
8. Operarea serviciilor de interes economic general neprofitabile;
9. Uzura accentuată a materialului rulant feroviar;
10. Degradarea avansată a infrastructurii feroviare;
11. Insuficiența de resurse umane de înaltă calificare din cauza salarizării necompetitive.

Sectorul: Transport aerian

1. Lipsa proceselor de management aferente implementării Programului național de siguranță a zborurilor la nivel de fiecare structură implicată în reglementarea și supravegherea siguranței aviației civile;
2. Lipsa infrastructurii aeroportuare regionale în vederea gestionării traficului internațional de pasageri;
3. Neorientarea surselor financiare proprii în asigurarea propriului sediu, fiind dependenți de agenții aeronautici supravegheați;
4. Finanțarea insuficientă a AAC, pentru remunerarea muncii, fiind menținut salariu mediu din anul 2015 până în prezent, fiind comparabile cu condițiile de muncă și de remunerare a personalului operațional din ramură, reprezentând un risc major în atragerea personalului navigant în domeniul aviației civile;
5. Lipsa unui sistem informațional care ar digitaliza procesele de inspecție în materie de siguranță și securitate aeronautică;
6. Insuficiența de resurse umane de înaltă calificare pentru asigurarea transpunerii actelor UE.

III. Prioritățile de bază ale sectoarelor pentru perioada 2025-2027

Sectorul: Infrastructura de transport

- ***Prioritatea 1. Modernizarea drumurilor și podurilor, inclusiv Trans-Europene de Transport (TEN-T) și asigurarea durabilității investițiilor în aceste infrastructuri***

  Indicatorul 1: Creșterea cu 7% anual a drumurilor naționale îmbunătățite și transferate la categoria de drumuri în stare *„bună”* și *„foarte bună”* pînă în anul 2030;
  Indicatorul 2: Diminuarea cu 10 % anual a drumurilor publice „rele” și „foarte rele” pînă în anul 2030;
  Indicatorul 3: Diminuarea în anul 2030 a numărului de accidente rutiere cu 50% în comparație cu anul 2020;
  Indicatorul 4: Instituțiile responsabile de gestionarea drumurilor publice naționale reorganizate, în vederea atingerii scopurilor trasate.

- ***Prioritatea 2. Monitorizarea implementării politicii privind siguranța rutieră***

  Indicatorul 1: Implementarea a 4 Regulamente privind gestionarea siguranței circulației în cadrul infrastructurii rutiere;
  Indicatorul 2: Rata de implementare a Programului Național de Siguranță Rutieră 2024-2030, către anul 2027 -70%.

Sectorul: Transport rutier

- ***Prioritatea 1: Crearea unui sistem de transport rutier modern, sigur, eficient, nepoluat și accesibil***

  Indicatorul 1: Creșterea cu 7 % anual a volumelor de mărfuri transportare ca urmare a implementării politicilor în domeniul transportului rutier;

  Indicatorul 2: Scăderea cu 5% anual a numărului de operatori de transport rutier documentați pentru încălcarea prevederilor legislației și a numărului proceselor contravenționale încetate de către instanța de judecată comparativ cu anul precedent, ca urmare a acțiunilor de supraveghere a respectării legislației naționale și ale acordurilor internaționale din domeniul transporturilor rutiere;

  Indicatorul 3: Sporirea pînă la 90 % a gradului de conștientizare a persoanelor fizice și juridice care practică activitate de întreprinzător privind controlul aplicării corecte și unitare a prevederilor legislației;

  Indicatorul 4: Scăderea cu 5% a numărului de accidente rutiere înregistrate care implică operatori de transport rutier comparativ cu anul precedent, ca urmare a consolidării capacităților logistice a activităților de control și crearea Centrului de monitorizare SMI;

  Indicatorul 5: Creșterea cu 10% a numărului de vehicule antrenate în efectuarea transportului prin servicii regulate cu vârstă mai mică de 10 ani, prin implementarea programului de reînnoire a parcului.

- ***Prioritatea 2: Digitalizarea și modernizarea serviciilor publice***

  Indicatorul 1: SI *„Analiză și generare rapoarte”* dezvoltat și funcțional, inclusiv asigurată mentenanța anuală;

  Indicatorul 2: Platforma pentru eliberarea, înlocuirea, schimbarea și înnoirea cartelelor tahografice dezvoltată și funcțională, inclusiv asigurată mentenanța anuală;

  Indicatorul 3: Platforma de coordonare a traseelor de navigare în baza gabaritelor introduse și/sau date geospațiale dezvoltată și funcțională, inclusiv asigurată mentenanța anuală;

  Indicatorul 4: Platforma de atestare profesională, ca urmare a frecventării cursurilor de instruire profesională, dezvoltată și funcțională, inclusiv asigurată mentenanța anuală.

- ***Prioritatea 3: Modernizarea și implementarea registrelor de stat și asigurarea accesului populației la servicii de transport rutier calitative și sigure***

  Indicatorul 1: SI *„Autotest”* dezvoltat și funcțional, inclusiv asigurată mentenanța anuală*;*

  Indicatorul 2: SI *„e-Bilet”* dezvoltat și funcțional, inclusiv asigurată mentenanța anuală;

  Indicatorul 3: SI *„Monitorizare GPS”* dezvoltat și funcțional, inclusiv asigurată mentenanța anuală;

  Indicatorul 4: SI *„e-Autorizație transport”* dezvoltat și funcțional, inclusiv asigurată mentenanța anuală;

  Indicatorul 5: Registrele gestionate de Agenția Națională Transport Auto dezvoltate și funcționale, inclusiv asigurată mentenanța anuală a acestora.

Sectorul: Transport naval

- ***Prioritatea 1: Dezvoltarea transportului naval***

  Indicatorul 1: Îmbunătățirea cadrului normativ existent cu cca 30 acte, prin aprobarea politicilor noi de implementare a legislației comunitare și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

  Indicatorul 2: Consolidarea capacităților instituționale ale ANRM, prin revizuirea organigramei și majorarea efectivului-limită al ANRM cu 50 state de personal;

  Indicatorul 3: Evaluarea situației existente a parametrilor căilor navigabile interne și efectuarea lucrărilor de restabilire/menținere a navigabilității pe sectoarele prioritare pe 60 de mile;

  Indicatorul 4: Modernizarea flotei și tehnicii specializate prin dotarea cu cca 4 unități plutitoare specializare;

  Indicatorul 5: Dezvoltarea complexului portuar Giurgiulești prin extinderea acestuia cu cca 15 ha.

Sectorul: Transport feroviar

- ***Prioritatea 1: Modernizarea transportului feroviar***

  Indicatorul 1: Implementarea mecanismelor de finanțare pentru întreținerea infrastructurii feroviare și a serviciilor de transport feroviar de călători;
  Indicatorul 2: Reabilitarea și modernizarea infrastructurii feroviare, cca 400 km către finele anului 2027;
  Indicatorul 3: Renovarea parcului de material rulant feroviar și a mașinilor de mentenanță a infrastructurii feroviare;
  Indicatorul 4: Creșterea cotei de piață a transportului de marfă și pasageri, către anul 2027: 20% din traficul total de transport marfă 2% din traficul total de transport pasageri;
  Indicatorul 5: Consolidarea capacităților funcționale a Agenției Feroviare responsabile de menținerea și dezvoltarea siguranței feroviare;
  Indicatorul 6: Realizarea planului de acțiuni pentru restructurarea sectorului feroviar și a Î.S. „Calea Ferată din Moldova”;
  Indicatorul 7: Instituirea Unității de Implementare a Proiectelor în Domeniul Transportului Feroviar;
  Indicatorul 8. 15 acte normative implementate la nivel național a acquis-ului european.
  .

Sectorul: Transport aerian

- ***Prioritatea 1: Dezvoltarea durabilă a ramurii aviației civile în condițiile siguranței zborurilor, securității aeronautice şi calității serviciilor prestate***

  Indicatorul 1: Elaborarea studiului de fezabilitate cu privire la dezvoltarea și modernizarea Aeroportului Internațional Chișinău;
  Indicatorul 2: 35 de agenți aeronautici certificați și supravegherea condițiilor de certificare a acestora;
  Indicatorul 3: Peste 500 de inspecții de supraveghere a agenților aeronautici efectuate;
  Indicatorul 4: Implementarea politicii de modernizare a serviciilor guvernamentale e-Transformare;
  Indicatorul 5: Digitalizare a proceselor din AAC și anume, integrarea sistemelor naționale în domeniul aeronautic cu bazele de date europene *„Programul național de siguranță a zborurilor”;*
  Indicatorul 6: 50 de acte normative implementate la nivel național a acquis-ului Comunitar și prevederile Anexelor la Convenția privind aviația civilă internațională, către anul 2027.

IV. Impactul priorităților asupra alocării resurselor în sectoare

Sectorul: Infrastructura de transport

Un sistem dezvoltat și sigur de transport, inclusiv infrastructura acestuia este indispensabil de creșterea economică a Republicii Moldova. Investițiile anterioare pentru întreținerea, reabilitarea și construcția drumurilor finanțate din bugetul de stat, inclusiv prin atragerea investițiilor externe, urmează a fi continuate pentru a asigura o durabilitate în timp a acestora și o continuă dezvoltare liniară în timp.

Sectorul: Transport rutier

Alocarea resurselor pentru realizarea acțiunilor descrise și dezvoltarea Sistemului de Management Integrat în domeniul transportului rutier (SMI), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.126/2020, va oferi posibilitatea standardizării proceselor de business, va transparentiza procesul de eliberare a actelor permisive în timp redus, va crea premise necesare pentru dezvoltarea monitorizării din oficiu a operațiunilor de transport. Modernizarea serviciilor prestate va spori interconectarea transporturilor și va oferi cetățenilor mobilitate. Astfel, vom contribui la îmbunătățirea condițiilor de trai prin sporirea mobilității prin sistem eficiente, durabile și sigure de transport stipulat în OS 2.1. PND 2024-2026, Hotărârea Guvernului nr.1031/2023.

Sectorul: Transport feroviar

În sectorul transport feroviar sunt în derulare investiții în reabilitarea infrastructurii feroviare și renovarea parcului de locomotive. Au fost utilizate cca 45 mln. Euro pentru achiziția a 12 locomotive. Stabilitatea sectorului este direct influențată de cadrul de finanțare multianual pentru gestiunea infrastructurii feroviare și operarea serviciilor de transport pasageri. Măsura în cauză necesită alocații sub formă de subvenții/compensații în sumă de cca 500 mln. lei anual.

Sectorul: Transport aerian

Implementarea Programului Național de siguranță conform prevederilor HG nr.297/2020 cu privire la aprobarea Programului National de siguranță a zborurilor, va dezvolta un sistem informațional care va asigura compatibilitatea cu bazele de date europene, ale organizațiilor internaționale de aviație civilă la care Republica Moldova este parte și ale autorităților competente ale statelor partenere. Astfel, baza de date de siguranță a AAC urmează să asigure gestionarea eficientă a informațiilor de siguranță utilizate în procesele desfășurate în cadrul AAC, în vederea realizării unei monitorizări eficiente a zonelor de risc la adresa siguranței și a dezvoltării sistemelor de reglementare și supraveghere bazate pe performanțe. De asemenea, odată cu aprobarea planului național de implementare a programului, AAC urmează să desfășoare activități de promovare pentru buna asigurare a implementării programului.

Totodată, alocarea mijloacelor financiare pentru studiul de fezabilitate a Aeroportului Internațional Chișinău va identifica direcțiile prioritate de dezvoltare și modernizare a Aeroportului, contribuind la îmbunătățirea condițiilor de trai prin sporirea mobilității prin sistem eficiente, durabile și sigure de transport stipulat în OS 2.1. PND 2024-2026, Hotărârea Guvernului nr.1031/2023.

Tabelul 1: Repartizarea liniei de bază de cheltuieli pe programe/subprograme și pe bugete pe sectorul transport și infrastructura de transport

mii lei

Denumirea	Cod P1P2	2023 executat	CBTM 2024-2026			Aprobat buget 2024	CBTM 2025-2027			
			2024	2025	2026		2025	*dintre care :* *cheltuieli de personal ajustate la măsurile salariale aplicate de la 01.01.2024*	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Program ***"Transport"***	**64**									
Subprogram ***"Dezvoltarea drumurilor"***	**6402**	3 445 814,2	3 737 439,9	5 035 055,7	5 033 270,0	2 931 096,3	4 416 493,9	-	5 641 269,4	5 641 269,4
Subprogram ***"Transport naval"***	**6403**	14 089,0	15 876,1	15 876,1	15 876,1	35 876,1	36 242,6	7 972,4	36 242,6	36 242,6
Subprogram ***"Transport rutier"***	**6404**	45 255,5	47 032,2	47 032,2	47 032,2	47 032,2	43 733,0	33 015,5	43 733,0	43 733,0
Subprogram ***"Transport feroviar"***	**6405**	61 135,6	7 200,0	6 150,0	5 060,0	7 200,0	2 033,1	1 728,1	941,1	941,1
Subprogram ***"Transport aerian"***	**6406**	61 717, 3	64 077,7	64 077,7	64 077,7	64 077,7	62 243,9	50 834,3	62 243,9	62 243,9
Total pe sector		**3 628 011,6**	**3 871 625,9**	**5 168 191,7**	**5 165 316,0**	**3 085 282,3**	**4 560 746,5**	**175 501,6**	**5 784 430,0**	**5 784 430,0**
Finanțat de la:										
Bugetul de stat										
inclusiv: pe APC din cadrul sectorului [1)]										
- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		**3 628 011,6**	**3 871 625,9**	**5 168 191,7**	**5 165 316,0**	**3 085 282,3**	**4 560 746,5**	**175 501,6**	**5 784 430,0**	**5 784 430,0**

B. Măsurile de politici din cadrul sectorului

B.1. Măsurile de politici în curs de desfășurare care au acoperire financiară

Tabelul 2: Principalele acțiuni/măsuri de politică din sector care au acoperire financiară (incluse în linia de bază) pe programe/subprograme pe sectorul transport și infrastructura de transport

mii lei

Indicatorii	Documentul de referință	2023 executat	CBTM 2024-2026			Aprobat buget 2024	CBTM 2025-2027		
			2024	2025	2026		2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Program 64: Transport									
Subprogram 6402 ***"Dezvoltarea drumurilor"***									
Costul TOTAL		**3 445 814,2**	**3 737 439,9**	**5 035 055,7**	**5 033 270,0**	**2 931 096,3**	**4 416 493,9**	**5 641 269,4**	**5 641 269,4**
dintre care:									
Acțiunea 1: Gospodăria drumurilor ***(Fondul rutier - ASD)*** *(Activitatea **00395**)*	Hotărârea Guvernului nr.827/2013; Legea fondului rutier nr.720/1996; Legea drumurilor nr.509/1995.	2 326 867,8	1 672 039,9	1 886 655,7	2 126 270,0	1 635 946,3	1 620 946,3	1 630 946,3	1 634 498,4
Acțiunea 2: Proiect *"Proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor"* ***(ASD)*** (Proiect ***70024***)	Hotărârea Guvernului nr.827/2013; Legea fondului rutier nr.720/1996; Legea drumurilor nr.509/1995. ***Banca Europeană de Investiții:*** Contract de finanțare FI N 25.852 Serapis No. 2010-0154 din 23 Noiembrie 2010; ● Contract de finanțare FI N 81.723 Serapis No. 20110650 din 25 Iunie 2013. ***Banca European de Reconstrucție și Dezvoltare:*** ● Acord de împrumut No. 41442 din 29 Octombrie 2010; ● Acord de Împrumut No.45094 din 28 iunie 2013.	961 823,9	1 305 400,0	1 853 000,0	1 665 000,0	775 150,0	790 547,6	666 568,1	666 568,1
Acțiunea 3: Proiect *"Îmbunătățirea drumurilor locale"* ***(ASD)*** (Proiect ***70126***)	Asociația Internațională pentru Dezvoltare (Banca Mondială) • Acord de finanțare nr.5747 din 28 aprilie 2016.	157 122,5	760 000,0	1 295 400,0	1 242 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Acțiunea 3: Program *"Modernizarea infrastructurii în cadrul Mecanismului pentru Interconectarea Europei" (CEF)* ***(ASD)*** (Proiect ***70407***)	Acordul dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la programul Uniunii	0,0	0,0	0,0	0,0	10 000,0	80 000,0	93 755,0	90 202,9

Indicatorii	Documentul de referință	2023 executat	CBTM 2024-2026			Aprobat buget 2024	CBTM 2025-2027		
			2024	2025	2026		2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	„Mecanismul pentru interconectarea Europei”.								
Acțiunea 4: Proiect *"Moldova drumuri III"* ***(ASD)*** **(**Proiect ***70408*****)**	Banca Europeană de Investiții: ● Contract de finanțare FI N 96.156 Serapis No. 2011-0650 din 15 Decembrie 2022.	0,0	0,0	0,0	0,0	190 000,0	550 000,0	910 000,0	910 000,0
Acțiunea 5: Proiect *"Moldova drumuri IV"* ***(ASD)*** **(**Proiect ***70409****)*	Banca Europeană de Investiții: ● Contract de finanțare FI N 92.574 Serapis No. 2020-0537 din 31 Martie 2022.	0,0	0,0	0,0	0,0	160 000,0	250 000,0	710 000,0	710 000,0
Acțiunea 6: Proiect *"Moldova drumuri V"* ***(ASD)*** (Proiect ***70410***)	Banca Europeană de Investiții: • Acord de împrumut Nr.54423 din 22 Ianuarie 2024.	0,0	0,0	0,0	0,0	100 000,0	815 000,0	1 120 000,0	1 120 000,0
Acțiunea 7: Proiect *"Conectivitatea rurală Moldova"* ***(ASD)*** (Proiect ***70411****)*	Acordul de Finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului *„Conectivitate rurală în Moldova”* Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru de construcție și Dezvoltare în vederea realizării Proiectului *„Conectivitate rurală în Moldova”.*	0,0	0,0	0,0	0,0	60 000,0	310 000,0	510 000,0	510 000,0
Subprogram 6403 ***”Transport naval”***									
Costul TOTAL		**14 089,0**	**15 876,1**	**15 876,1**	**15 876,1**	**35 876,1**	**36 242,6**	**36 242,6**	**36 242,6**
dintre care:									
Acțiunea 1: Asigurarea implementării documentelor de politici publice și strategiilor naționale de dezvoltare în domeniul transportului naval ***(ANRM)*** *(*Activitatea ***00156)***	HG nr.706/2018 cu privire la crearea Agenției Navale a Republicii Moldova; Legea nr.599/1999 pentru aprobarea Codului navigației maritime comerciale al Republicii Moldova; Legea nr.176/2013 privind transportul naval intern al Republicii Moldova; HG nr.855/2007 cu privire la aprobarea Regulilor de înregistrare a navelor maritime în Republica Moldova.	8 929,5	9 716,1	9 716,1	9 716,1	29 716,1	30 082,6	30 082,6	30 082,6
Acțiunea 2: Susținerea activității ÎS ”Bacul Molovata”;	Legea nr.176/2013 privind transportul naval intern al Republicii Moldova.	5 159,5	5 160,0	5 160,0	5 160,0	5 160,0	5 160,0	5 160,0	5 160,0

Indicatorii	Documentul de referință	2023 executat	CBTM 2024-2026			Aprobat buget 2024	CBTM 2025-2027		
			2024	2025	2026		2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
(ÎS "Bacul Molovata) (Activitatea ***00396)***									
Acțiunea 3: Construcția debarcaderelor pe ambele maluri ale r. Nistru ***(ÎS "Bacul Molovata)*** (Activitatea ***00396)***	Legea nr.176/2013 privind transportul naval intern al Republicii Moldova.	0,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0
Subprogram 6404 ***"Transport rutier"***									
Costul TOTAL		**45 255,5**	**47 032,2**	**47 032,2**	**47 032,2**	**47 032,2**	**43 733,0**	**43 733,0**	**43 733,0**
dintre care:									
Acțiunea 1: Susținerea activității Agenției naționale Transport Auto și modernizarea serviciilor publice ***(ANTA)*** (Activitatea ***00155)***	HG nr.151/2022 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale Transport Auto; Codul transporturilor rutiere nr.150/2014.	44 438,5	47 032,2	47 032,2	47 032,2	47 032,2	43 733,0	43 733,0	43 733,0
Acțiunea 2: Implementarea Sistemului de management integrat al transporturilor rutiere ***(ANTA)*** (Activitatea ***00155)***	Art. 63 din Codul Transporturilor Rutiere, nr. 150/2014; HG nr.126/2020.	577,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Acțiunea 3: Servicii de administrare și mentenanță a subsistemului informațional „e-Autorizație transport" ***(ANTA)*** (Activitatea ***00155)***	HG nr.151/2022 cu privire la organizarea și funcționarea ANTA; Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014	240,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Subprogram 6405 ***"Transport feroviar"***									
Costul TOTAL		**61 135,6**	**7 200,0**	**6 150,0**	**5 060,0**	**7 200,0**	**2 033,1**	**941,1**	**941,1**
dintre care:									
Acțiunea 1: Proiectul de achiziție a locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare (***MIDR)*** (Proiect ***70124)***	*Acord de Grant* BERD (FIV) nr.44085; *Acord de Grant* BERD (EMIS) nr.44085; *Acord de Grant* C31530/CEI2-2013-07-11; Acord de Grant C32859/EBSF2013- 07-140; *Acord de Grant* C1433/EBSF2014- 12-257; *Acord de Grant* nr. C33453/EBSF2015- 06-94; *Acord de Grant* C30557/EBSF2013- 06-100; *Acord de Grant* C30489/CEI2-2013-07-10;	399,8 *76 717,2* *-76 717,2*	2 140,0 *551 903,4* *-176 204,9*	1 090,0 *493 028,8* *-1 090,0*	0,0 *246 514,4* *0,0*	2 140,0 *11 404,1* *-11 404,1*	1 092,0 *4 632,3* *-4 632,3*	0,0 *339,7* *-339,7*	0,0 *339,7* *-339,7*

Indicatorii	Documentul de referință	2023 executat	CBTM 2024-2026			Aprobat buget 2024	CBTM 2025-2027		
			2024	2025	2026		2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Contract de finanțare BEI FIN 84.909 (Facilitatea A)/ FIN 94170 (Facilitatea B); Legea nr. 22/2015, Legea nr. 298/2016.								
Acțiunea 2: Asigurarea beneficiarilor de înlesniri (*subvenții* – veterani) cu transport feroviar gratuit ***(CFM)*** (Activitatea ***00157***)	Legea nr.190/2003 cu privire la veterani.	27,8	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Acțiunea 3: Asigurarea implementării documentelor de politici publice și strategiilor naționale de dezvoltare în domeniul feroviar (Agenția Feroviară) (Activitatea ***00157***)	Codul transportului feroviar nr. 19/2022.	708,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0	881,1	881,1	881,1
Acțiunea 4: Lucrări de reabilitare a terasamentului liniei de cale ferata Cahul-Giurgiulești (s. Văleni) (Activitatea ***00157***)	Dispoziția CSE nr.79 din 21.08.2023.	60 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Subprogram 6406 ***"Transport aerian"***									
Costul TOTAL		**61 717, 3**	**64 077,7**	**64 077,7**	**64 077,7**	**64 077,7**	**62 243,9**	**62 243,9**	**62 243,9**
dintre care:									
Acțiunea 1: Asigurarea implementării și realizării politicilor în domeniul transportului aerian ***(AAC)*** (Activitatea ***00158***)	HG nr.133/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Autorității Aeronautice Civile; Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017; Legea nr.140/2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative; Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.	61 717, 3	64 077,7	64 077,7	64 077,7	64 077,7	62 243,9	62 243,9	62 243,9
TOTAL pe sector		**3 628 011,6**	**3 871 625,9**	**5 168 191,7**	**5 165 316,0**	**3 085 282,3**	**4 560 746,5**	**5 784 430,0**	**5 784 430,0**

B.2. Măsurile politice – în curs de desfășurare <u>care nu au fost reflectate în linia de bază de cheltuieli</u>

Tabelul 3: Principalele acțiuni/măsuri de politică din sector care nu au fost reflectate în limitele de cheltuieli pe programe/subprograme pe sectorul <u>transport și infrastructura de transport</u>

mii lei

Ordinea priorității	Acțiunile/ măsurile de politică	Codul / denumirea P1P2	Documentul de referință/adoptare	Perioada de implementare	Costul TOTAL al acțiunii (col 12+13+14)	Executat în anul 2023	CBTM 2024-2026			Aprobat buget 2024	CBTM 2025-2027		
							2024	2025	2026		2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
B.2.1. Masurile/acțiunile din programele/strategiile naționale - aprobate prin acte normative													
1.	**Acțiunea 1:** Gospodăria drumurilor ***(Fondul rutier - ASD)*** *(*Activitatea ***00395)***	Subprogram 6402 ***„Dezvoltarea drumurilor”***	Strategia transport și logistică, aprobată prin HG nr.827/2013; Legea nr.720 din 02.02.1996 fondului rutier.	2025-2027	6 552 000,0 **(Deficit)**	2 326 867,8	1 672 039,9	1 886 655,7	2 126 270,0	1 635 946,3	1 902 000,0	2 150 000,0	2 500 000,0
2.	**Acțiunea 2:** Asigurarea siguranței rutiere ***(Fondul pentru siguranță rutieră)***	Subprogram 6402 ***„Dezvoltarea drumurilor”***	Legea nr.131/2007 privind siguranța traficului rutier; Strategia națională pentru siguranță rutieră HG nr. 1214/2010.	2025-2027	120 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	30 000,0	40 000,0	50 000,0
Total suplimentar pe subprogramul - 6402											**1 932 000,0**	**2 190 000,0**	**2 550 000,0**
3.	**Acțiunea 1:** Susținerea activității Agenției naționale Transport Auto și modernizarea serviciilor publice	Subprogram 6404 ***”Transport rutier”***	HG nr.151/2022 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale Transport Auto; Codul transporturilor rutiere nr.150/2014.	Permanent	27 000,0	44 438,5	47032,2	47032,2	47032,2	47032,2	9 000,0	9 000,0	9 000,0
4.	**Acțiunea 2:** Servicii de administrare și mentenanță a subsistemului informațional *„e-Autorizație transport”*	Subprogram 6404 ***”Transport rutier”***	Codul transporturilor rutiere nr.150/2014; HG nr.127/2020 Regulamentul privind modul de ținere a registrelor de stat formate de Sistemul informațional *„e-Autorizație transport”*.	Permanent	3 600,0	751,3	0,0	0,0	0,0	0,0	1 200,0	1 200,0	1 200,0
5.	**Acțiunea 3:**	Subprogram 6404	HG nr.126/2020 pentru aprobarea	Permanent	2 100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	700,0	700,0	700,0

Ordinea priorității	Acțiunile/ măsurile de politică	Codul / denumirea P1P2	Documentul de referință/adoptare	Perioada de implementare	Costul TOTAL al acțiunii (col 12+13+14)	Executat în anul 2023	CBTM 2024-2026			Aprobat buget 2024	CBTM 2025-2027		
							2024	2025	2026		2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	Servicii de administrare și mentenanță a subsistemului informațional *„Autotest”*	***”Transport rutier”***	Conceptului tehnic privind Sistemul de management integrat în domeniul transportului rutier; HG nr.414/2018 cu privire la măsurile de consolidare a centrelor de date în sectorul public și de raționalizare a administrării sistemelor informaționale de stat; pct.261 din PAG 2024, aprobat prin HG nr.887/2023.										
6.	**Acțiunea 4:** Implementarea Sistemului de management integrat al transporturilor rutiere (SI ”Monitorizare GPS”, SI ”e-Bilet”, SI *"Platforma de analiză și generare rapoarte")*	Subprogram 6404 ***”Transport rutier”***	Codul transporturilor rutiere nr.150/2014; HG nr.126/2020 pentru aprobarea Conceptului tehnic privind Sistemul de management integrat în domeniul transportului rutier.	2018-2026	16 104,7	1 885,3	0,0	0,0	0,0	0,0	11 104,7	5 000,0	0,0
7.	**Acțiunea 5:** Consolidarea capacităților logistice a activităților de control /Achiziționarea camere de corp de integritate pentru activitățile de control	Subprogram 6404 ***”Transport rutier”***	HG nr.151/2022 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale Transport Auto; Codul transporturilor rutiere nr.150/2014; HG nr.126/2020 pentru aprobarea Conceptului tehnic privind Sistemul de management integrat în domeniul transportului rutier.	2025	1 900,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 900,0	0,0	0,0
8.	**Acțiunea 6:** Servicii de administrare și mentenanță a	Subprogram 6404 ***”Transport rutier***	HG nr.126/2020 pentru aprobarea Conceptului tehnic privind Sistemul de	Permanent	900,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	300,0	300,0	300,0

Ordinea priorității	Acțiunile/ măsurile de politică	Codul / denumirea P1P2	Documentul de referință/adoptare	Perioada de implementare	Costul TOTAL al acțiunii (col 12+13+14)	Executat în anul 2023	CBTM 2024-2026			Aprobat buget 2024	CBTM 2025-2027		
							2024	2025	2026		2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	subsistemului informațional *"Platforma de analiză și generare rapoarte"*		management integrat în domeniul transportului rutier; HG nr.414/2018 cu privire la măsurile de consolidare a centrelor de date în sectorul public și de raționalizare a administrării sistemelor informaționale de stat; pct.264 din PAG2024, aprobat prin HG nr.887/2023.										
9.	**Acțiunea 7:** Consolidarea capacităților Dezvoltarea transportului rutier logistice a activităților de control /Achiziționarea Dispozitiv Tahoscan Control pentru activitățile de control	Subprogram 6404 ***"Transport rutier***	Codul Transporturilor Rutiere, nr.150/2014; Acordul European relativ la munca echipajelor vehiculelor care efectuează transporturi internaționale pe șosele (A.E.T.R.).	2025	2 300,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 300,0	0,0	0,0
10.	**Acțiunea 8:** Consolidarea capacităților logistice a activităților de control /Achiziționarea unităților de transport/ laborator tehnic pentru activitățile de control	Subprogram 6404 ***"Transport rutier***	Codul Transporturilor Rutiere, nr.150/2014; HG nr.126/2020 pentru aprobarea Conceptului tehnic privind Sistemul de management integrat în domeniul transportului rutier.	2025	3 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3 000,0	0,0
11.	**Acțiunea 9:** Dezvoltarea, implementarea și mentenanța platformei de coordonare a	Subprogram 6404 ***"Transport rutier***	Codul Transporturilor Rutiere nr.150/2014	2025-2026	900,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	450,0	450,0	0,0

Ordinea priorității	Acțiunile/ măsurile de politică	Codul / denumirea P1P2	Documentul de referință/adoptare	Perioada de implementare	Costul TOTAL al acțiunii (col 12+13+14)	Executat în anul 2023	CBTM 2024-2026			Aprobat buget 2024	CBTM 2025-2027		
							2024	2025	2026		2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	traseelor de navigare în baza gabaritelor introduse și/sau date geospațiale, în cadrul Agenției Naționale Transport Auto												
12.	**Acțiunea 10:** Dezvoltarea, implementarea și mentenanța platformei pentru eliberarea, înlocuirea, schimbarea și înnoirea cartelelor tahografice, în cadrul Agenției Naționale Transport Auto	Subprogram 6404 ***"Transport rutier***	Codul Transporturilor Rutiere nr.150/2014; HG nr.437/2016; Acordul european relativ la munca echipajelor vehiculelor care efectuează transporturi internaționale pe șosele (A.E.T.R.)	2025	500,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	500,0	0,0	0,0
13.	**Acțiunea 11:** Dezvoltarea Platformei de atestare profesională, în cadrul Agenției Naționale Transport Auto, ca urmare a frecventării cursurilor în cadrul centrelor de instruire, perfecționare și atestare profesională	Subprogram 6404 ***"Transport rutier***	Codul Transporturilor Rutiere nr.150/2014; Legea nr.131/2007.	2025	1 500,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 500,0	0,0	0,0
14.	**Acțiunea 12:** Crearea Centrului de monitorizare si comunicare SMI al ANTA	Subprogram 6404 ***"Transport rutier***	Codul Transporturilor Rutiere nr.150/2014; HG nr.126/2020 pentru aprobarea Conceptului tehnic privind Sistemul de management integrat în domeniul transportului rutier.	2025	1 200,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 200,0	0,0	0,0

Ordinea priorității	Acțiunile/ măsurile de politică	Codul / denumirea P1P2	Documentul de referință/adoptare	Perioada de implementare	Costul TOTAL al acțiunii (col 12+13+14)	Executat în anul 2023	CBTM 2024-2026			Aprobat buget 2024	CBTM 2025-2027		
							2024	2025	2026		2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15.	**Acțiunea 13:** Servicii de administrare și mentenanță a subsistemului informațional *„e-Bilet”*	Subprogram 6404 ***”Transport rutier***	HG nr.126/2020 pentru aprobarea Conceptului tehnic privind Sistemul de management integrat în domeniul transportului rutier; HG nr.414/2018 cu privire la măsurile de consolidare a centrelor de date în sectorul public și de raționalizare a administrării sistemelor informaționale de stat; pct. 261 din PAG 2024 aprobat prin HG nr.887/2023.	2025-2027	3 600,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 200,0	1 200,0	1 200,0
16.	**Acțiunea 14:** Servicii de administrare și mentenanță a subsistemului informațional *„Monitorizare GPS”*	Subprogram 6404 ***”Transport rutier***	HG nr.126/2020 pentru aprobarea Conceptului tehnic privind Sistemul de management integrat în domeniul transportului rutier; HG nr.414/2018 cu privire la măsurile de consolidare a centrelor de date în sectorul public și de raționalizare a administrării sistemelor informaționale de stat; pct. 262 din PAG 2024, aprobat prin HG nr.887/2023.	2025-2027	3 600,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 200,0	1 200,0	1 200,0
17.	**Acțiunea 15:** Implementarea programului de reînnoire a parcului de vehicule antrenat în efectuarea transportului	Subprogram 6404 ***”Transport rutier***	PND 2024-2026 OS 2.1 SND 5.19 alin 8	2025	150 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50 000,0	50 000,0	50 000,0

Ordinea priorității	Acțiunile/ măsurile de politică	Codul / denumirea P1P2	Documentul de referință/adoptare	Perioada de implementare	Costul TOTAL al acțiunii (col 12+13+14)	Executat în anul 2023	CBTM 2024-2026			Aprobat buget 2024	CBTM 2025-2027		
							2024	2025	2026		2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	prin servicii regulate												
18.	**Acțiunea 16:** Servicii de administrare și mentenanță a subsistemului informațional *„Sistemul informațional de programare a rândurilor electronice la frontieră”*	Subprogram 6404 ***”Transport rutier***	Hotărârea Guvernului nr.1091/2023 27.12.2023	Permanent	107,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	35,8	35,8	35,8
Total suplimentar pe subprogramul - 6404											**82 590,5**	**72 085,8**	**63 635,8**
18.	**Acțiunea 1:** Susținerea activității Agenției Feroviare (Activitatea ***00157***)	Subprogram 6405 ***”Transport feroviar”***	Codul transportului feroviar nr. 19/2022	Permanent	24 188,7	708,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0	8 062,9	8 062,9	8 062,9
19.	**Acțiunea 2:** Susținerea financiară a infrastructurii feroviare *(Contractul multianual pentru infrastructura feroviară)*	Subprogram 6405 ***”Transport feroviar”***	Codul transportului feroviar nr. 19/2022	Permanent	1 200 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	200 000,0	300 000,0	400 000,0
20.	**Acțiunea 3:** Susținerea financiară a transportului feroviar public de călători *(Contractul de servicii publice pentru transportul feroviar de călători)*	Subprogram 6405 ***”Transport feroviar”***	Codul transportului feroviar nr. 19/2022	Permanent	300 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50 000,0	70 000,0	100 000,0
21	**Acțiunea 4:** Lucrări de reabilitare a terasamentului liniei de cale	Subprogram 6405 ***”Transport feroviar”***	Dispoziția CSE nr.79 din 21.08.2023.	2025-2026	50 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	40 000,0	10 000,0	0,0

Ordinea priorității	Acțiunile/ măsurile de politică	Codul / denumirea P1P2	Documentul de referință/adoptare	Perioada de implementare	Costul TOTAL al acțiunii (col 12+13+14)	Executat în anul 2023	CBTM 2024-2026			Aprobat buget 2024	CBTM 2025-2027		
							2024	2025	2026		2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	ferata Cahul-Giurgiulești (s. Văleni).												
22	**Acțiunea 5:** Instituirea Unității de Implementare a Proiectelor în Domeniul Transportului Feroviar.	Subprogram 6405 ***"Transport feroviar"***	Legea nr. 22/2015, Legea nr. 298/2016, Legea nr. 351/2023, Legea nr. 385/2023.	2024-2028	12 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4 000,0	4 000,0	4 000,0
Total suplimentar pe subprogramul - 6405											**302 062,9**	**392 062,9**	**512 062,9**
21.	**Acțiunea 1:** Majorarea mărimii sporului cu caracter specific de la 100% la 180% calculat față de suma anuală a salariului de bază prevăzut în schema de încadrare a autorității, prin Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1231/2018 punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. ***(AAC)***	Subprogram 6406 ***"Transport aerian"***	Documentul OACI Doc 8335 *„Manualul privind procedurile de inspecție operațională, certificare și supraveghere continuă".*	Permanent	22 800,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7 600,0	7 600,0	7 600,0

Ordinea priorității	Acțiunile/ măsurile de politică	Codul / denumirea P1P2	Documentul de referință/adoptare	Perioada de implementare	Costul TOTAL al acțiunii (col 12+13+14)	Executat în anul 2023	CBTM 2024-2026			Aprobat buget 2024	CBTM 2025-2027		
							2024	2025	2026		2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
22.	**Acțiunea 2:** Elaborarea sistemului informațional aplicabil proceselor de certificare, supraveghere și control ale Autorității Aeronautice Civile ***(AAC)***	Subprogram 6406 ***"Transport aerian"***	HG nr.133/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Autorității Aeronautice Civile	2025-2027	10 296,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	944,7	4 675,8	4 675,8
23.	**Acțiunea 3:** Implementarea Programului Național de siguranță a zborurilor ***(AAC)***	Subprogram 6406 ***"Transport aerian"***	HG nr.297/2020 cu privire la aprobarea *Programului National de siguranță a zborurilor*	2025-2027	4 363,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	960,0	1 701,6	1 701,6
24.	**Acțiunea 4:** Dezvoltarea Aeroportului Internațional Chișinău (*Studiu de fezabilitate)*	Subprogram 6406 ***"Transport aerian***	pct.295 din Planul de Acțiuni al Guvernului, aprobat prin HG nr.887/2023	2025-2027	4 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4 000,0	0,0	0,0
25.	**Acțiunea 5:** Asigurarea *cu sediu propriu a AAC*	Subprogram 6406 ***"Transport aerian***	Recomandările Curții de Conturi	2025	44 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 000,0	30 000,0	13 000,0
Total suplimentar pe subprogramul - 6406											**14 504,7**	**43 977,4**	**26 977,4**
Total - B.1.1											**2 331 158,1**	**2 698 126,1**	**3 152 676,1**
B.2.2. Măsurile/acțiunile/angajamentele din acordurile internaționalei													
1.	**Acțiunea 1:** Consolidarea capacităților Dezvoltarea transportului rutier logistice a activităților de control /Achiziționarea Dispozitiv Tahoscan Control pentru	Subprogram 6404 ***"Transport rutier***	Codul Transporturilor Rutiere, nr.150/2014 Acordul european relativ la munca echipajelor vehiculelor care efectuează transporturi internaționale pe șosele (A.E.T.R.)	2025	2 300,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 300,0	0,0	0,0

Ordinea priorității	Acțiunile/ măsurile de politică	Codul / denumirea P1P2	Documentul de referință/adoptare	Perioada de implementare	Costul TOTAL al acțiunii (col 12+13+14)	Executat în anul 2023	CBTM 2024-2026			Aprobat buget 2024	CBTM 2025-2027		
							2024	2025	2026		2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	activitățile de control.												
2.	**Acțiunea 2:** Dezvoltarea, implementarea și mentenanța platformei pentru eliberarea, înlocuirea, schimbarea și înnoirea cartelelor tahografice, în cadrul Agenției Naționale Transport Auto	Subprogram 6404 ***"Transport rutier***	Codul Transporturilor Rutiere, nr.150/2014. Acordul european relativ la munca echipajelor vehiculelor care efectuează transporturi internaționale pe șosele (A.E.T.R.)	2025	500,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	500,0	0,0	0,0
Total - B.2.2											**2 800,0**	**0,0**	**0,0**
TOTAL - B.1.1+ B.2.2											**2 333 958,1**	**2 698 126,1**	**3 152 676,1**

D. Cheltuielile pentru investițiile capitale

D.1. Proiecte în curs de execuție

Tabelul 5. Proiecte de investiții capitale în curs de execuție pe sectorul <u>transport și infrastructura de transport</u>

mii lei

Ordinea proiectului	Denumirea proiectului	Codul P1P2	Sursa de finanțare	Anul lansări proiectului	Costul total al proiectului		Soldul costului de deviz la 31.12.2021	2022	2023	2024	Soldul costului de deviz la 31.12.2024	Nivelul de implementare a proiectului la 31.12.2024 (%) [1]	2025	2026	2027	Soldul la finele perioadei	Notă *(argumente privind necesitatea continuării proiectului, documente de planificare strategică; cauzele majorării costului total al proiectului)*
					inițial	ajustat		Executat	Executat	Aprobat			proiect	estimat	estimat		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
TOTAL Subprogram ***6402***					**19 619 002,2**	**21 366 591,2**	**5 162 287,0**	**1 676 487,2**	**952 374,7**	**1 285 150,0**	**10 246 776,3**		**1 260 000,0**	**1 463 755,0**	**1 550 202,9**		
1.	**Proiect 1:** Proiect *"Proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor"*	**6402 *(70024)***	*Proiect finanțat din surse externe* Donatorul – ***BERD, BEI***	2007	10 620 501,0	12 368 090,0	5 162 287,0	1 676 487,2	952 374,7	765 150,0	1 768 275,1	86%	500 000,0	500 000,0	500 000,0	268 275,1	Din cadrul Acordurilor de împrumut/contracte de finanțare sunt semnate contracte de reabilitare a drumurilor naționale ce necesită de a fi implementate.
2.	**Proiect 2:** Program *"Modernizarea infrastructurii în cadrul Mecanismului pentru Interconectare a Europei"*	**6402 *(70407)***	*Proiect finanțat din surse externe* Donatorul - ***CEF***	2024	223 733,94	223 733,94	0,0	0,0	0,0	10 000,0	213 733,9	9%	80 000,0	93 755,0	90 202,9	-50 224,0	Volumul mijloacelor financiare (stabilită conform limitelor prezentate de MF) depășesc suma acordată de Donator
3.	**Proiect 3:** Proiect *"Moldova drumuri III"*	**6402 *(70408)***	*Proiect finanțat din surse externe* Donatorul - ***BEI***	2024	1 841 574,7	1 841 574,7	0,0	0,0	0,0	190 000,0	1 651 574,7	10%	220 000,0	310 000,0	260 000,0	861 574,7	Din cadrul Acordurilor de împrumut/contracte de finanțare sunt semnate contracte de reabilitare a drumurilor naționale ce necesită de a fi implementate.

4.	**Proiect 4:** Proiect *"Moldova drumuri IV"*	**6402 (*70409*)**	*Proiect finanțat din surse externe* Donatorul - ***BEI***	2024	2 495 022,6	2 495 022,6	0,0	0,0	0,0	160 000,0	2 335 022,6	7%	200 000,0	200 000,0	240 000,0	1 695 022,6	Din cadrul Acordurilor de împrumut/contracte de finanțare sunt semnate contracte de reabilitare a drumurilor naționale ce necesită de a fi implementate.
5.	**Proiect 5:** Proiect *"Moldova drumuri V"*	**6402 (*70410*)**	*Proiect finanțat din surse externe* Donatorul - ***BERD***	2024	3 032 370,0	3 032 370,0	0,0	0,0	0,0	100 000,0	2 932 370,0	3,3%	170 000,0	240 000,0	300 000,0	2 222 370,0	Din cadrul Acordurilor de împrumut/contracte de finanțare sunt semnate contracte de reabilitare a drumurilor naționale ce necesită de a fi implementate.
6.	**Proiect 6:** Proiect *"Conectivitatea rurală Moldova"*	**6402 (*70411*)**	*Proiect finanțat din surse externe* Donatorul - ***BM***	2024	1 405 800,0	1 405 800,0	0,0	0,0	0,0	60 000,0	1 345 800,0	4,3%	90 000,0	120 000,0	160 000,0	975 800,0	Din cadrul Acordurilor de împrumut/contracte de finanțare sunt semnate contracte de reabilitare a drumurilor naționale ce necesită de a fi implementate.
TOTAL Subprogram ***6405***					**5 000,0**								**2 500,0**	**2 500,0**			
1.	**Proiect 1:** Contribuția pentru elaborarea studiului de fezabilitate și a documentației tehnice elaborate de JASPERS privind construcția liniei de cale ferată 1435 Chișinău-Ungheni	**6405**	Suport bugetar	2024	5 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 500,0	2 500,0	0,0	0,0	Republica Moldova va beneficiat de suport tehnic privind elaborarea studiului de fezabilitate și documentației de proiect privind construcția și electrificarea liniei de cale ferată cu ecartament 1435, pentru tronsonul de cale ferată Chișinău-Ungheni. Condițiile de

																	oferire a suportului prevăd condiția de cofinanțare a proiectului de beneficiarul acestuia în valoare de 50% din costul suportului oferit. Astfel, pentru executarea obiectivului în cauză, sunt necesare surse financiare.
TOTAL - 7 proiecte		**TOTAL**		**19 624 002,2**	**21 366 591,2**	**5 162 287,0**	**1 676 487,2**	**952 374,7**	**1 285 150,0**	**10 246 776,3**		**1 262 500,0**	**1 466 255,0**	**1 550 202,9**		
	6402	*Proiecte finanțate din surse externe*		19 619 002,2	21 366 591,2	5 162 287,0	1 676 487,2	952 374,7	1 285 150,0	10 246 776,3		1 260 000,0	1 463 755,0	1 550 202,9		
	6405	*Suport bugetar*		5 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		2 500,0	2 500,0	0,0		

D.2. Proiecte noi

Tabelul 6. **Proiecte noi de investiții capitale pe sectorul *transport și infrastructura de transport***

mii lei

Ordinea priorității	Denumirea proiectului	Codul P1P2	Sursa de finanțare	Perioada de implementare	Costul total de deviz estimat	2025	2026	2027	Documente de referință *(se indică documente de planificare strategică națională și sectorială, aprobate de către Guvern)*
						Proiect	Estimat	Estimat	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Total, subprogram **6402**					**35 520 000,0**	**3 704 000,0**	**8 773 500,0**	**11 810 000,0**	
1.	**Proiectul 1:** Construcția, reabilitarea și modernizarea drumurilor publice naționale incluse în rețeaua Trans-Europeană de transport TEN-T	**6402**	Proiect finanțat din surse externe **Donatorul** - BEI; BERD	2025-2030	23 520 000,0	2 352 000,0	7 056 000,0	9 408 000,0	Prioritățile de politici publice pentru anii 2025-2027, aprobate în cadrul ședinței CIPS din 02.02.2024, Planul Național „Construim Moldova Europeană” . **SND:** - **Obiectivul general 2.** Îmbunătățirea condițiilor de trai și **Obiectivul specific 2.1**. Sporirea mobilității prin sisteme de transport eficiente, durabile și sigure - **Direcția prioritară – 5.18. Dezvoltarea drumurilor și a transporturilor rutiere:** 2) asigurarea continuității și a valorificării eficiente a suportului finanțatorilor externi pentru modernizarea și reabilitarea drumurilor (O2.1, O7.1). **PND:** - **Obiectivul general 2.** Îmbunătățirea condițiilor de trai; **Obiectivul specific 2.1.** Sporirea mobilității prin sisteme de transport eficiente, durabile și sigure; **Măsura de reformă:** Asigurarea infrastructurii de transporturi calitativă și sigură în vederea integrării în rețeaua europeană de transport **Planul Național „Construim Moldova Europeană”** **Prioritatea 4:** Modernizarea drumurilor și podurilor.
2.	**Proiectul 2:** Suplinire a Fondului rutier pentru	**6402**	Proiect finanțat din surse externe **Donatorul** - BEI	2025-2030	12 000 000,0	1 352 000,0	1 717 500,0	2 402 000,0	Propunerea de proiect va contribui la realizarea priorităților Guvernului prevăzute în SND,

Ordinea priorității	Denumirea proiectului	Codul P1P2	Sursa de finanțare	Perioada de implementare	Costul total de deviz estimat	2025	2026	2027	Documente de referință *(se indică documente de planificare strategică națională și sectorială, aprobate de către Guvern)*
						Proiect	Estimat	Estimat	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	lucrările de reabilitare/reconstrucție a drumurilor publice naționale prioritare.								PND, Prioritățile de politici publice pentru anii 2025-2027, aprobate în cadrul ședinței CIPS din 02.02.2024, Planul Național „Construim Moldova Europeană”. **SND:** **Obiectivul general 2.** Îmbunătățirea condițiilor de trai, **Obiectivul specific 2.1**. Sporirea mobilității prin sisteme de transport eficiente, durabile și sigure - **Direcția prioritară – 5.18. Dezvoltarea drumurilor și a transporturilor rutiere:** 2) asigurarea continuității și a valorificării eficiente a suportului finanțatorilor externi pentru modernizarea și reabilitarea drumurilor (O2.1, O7.1). **PND:** - **Obiectivul general 2.** Îmbunătățirea condițiilor de trai; **Obiectivul specific 2.1.** Sporirea mobilității prin sisteme de transport eficiente, durabile și sigure; **Măsura de reformă:** Asigurarea infrastructurii de transporturi calitativă și sigură în vederea integrării în rețeaua europeană de transport **Planul Național „Construim Moldova Europeană”** **Prioritatea 4:** Modernizarea drumurilor și podurilor.
Total, subprogram **6405**					**2 260 000,0**	**2 260 000,0**	**0,0**	**0,0**	
1.	**Proiectul 3:** Reabilitarea infrastructurii feroviare pe tronsonul Vălcineț-Ungheni-Chișinău-Căinari	**6405**	Proiect finanțat din surse externe **Donatorul -** Comisia Europeană (FPI), BERD, BEI	2025	2 260 000,0	2 260 000,0	0,0	0,0	Decizia Comisiei UE (Contract FPI – grant în valoare de 20 mln. Euro) privind susținerea Republicii Moldova în contextul la Solidarity Lanes pentru exportul de mărfuri din Ucraina
TOTAL - 3 proiecte noi			**Proiecte finanțate din surse externe**		**37 780 000,0**	**5 964 000,0**	**8 773 500,0**	**11 810 000,0**	

E. Propuneri de proiecte finanțate din surse externe pe sector

E.1. Propuneri de proiecte finanțate din surse externe (propuneri de proiecte de asistență externă)

Tabelul 7. **Propuneri de proiecte finanțate din surse externe *(propuneri de proiecte de asistență externă)* pe sectorul *transport și infrastructura de transport***

mii lei

Denumirea propunerii de proiectul	Sursa potențială de finanțare/ donatorul	Bugetul total estimativ al propunerii de proiect (mii lei)	Perioada estimativă de implementare	Statutul propunerii de proiect	Tipul asistenței
1	2	3	4	5	6
Proiectul 1: Reabilitarea infrastructurii feroviare pe tronsonul Vălcineț-Ungheni-Chișinău-Căinari	Comisia Europeană (FPI), BERD, BEI	2 260 000,0 (estimativ)	2025	Urmează negocierile oficiale, semnarea acordurilor de finanțare și ratificarea acestora	Împrumut + Grant
Proiectul 2: Construcția, reabilitarea și modernizarea drumurilor publice naționale incluse în rețeaua Trans-Europeană de transport TEN-T	BERD/BEI	23 520 000,0	2025-2030	Inițierea negocierilor	Împrumut
Proiectul 3: Suplinire a Fondului rutier pentru lucrările de reabilitare/reconstrucție a drumurilor publice naționale prioritare.	BEI	12 000 000,0	2025-2030	Inițierea negocierilor	Împrumut
TOTAL pe sector		**37 780 000,0**			

E.2. Formularea propunerii de proiect/program de asistență externă

Tabelul 8. **Formularea propunerii de proiect/program de asistență externă**

Tabelul 8.1

1.	**Numărul proiectului/programului [1)]**	**6405**		
2.	**Sectorul**	*Transport feroviar*		
3.	**Domeniul**	*Transport*		
4.	**Denumire proiect/program**	***Proiectul de reabilitare a infrastructurii feroviare pe tronsonul Vălcineț -Ungheni-Chișinău- Căinari***		
5.	**Statut**	*Negocieri tehnice*		
6.	**Corespunderea proiectului/programului cu prioritățile de politici sectoriale pe termen mediu**	*Decizia comisiei UE (contractul FPN- grant în valoare de 20 Mil. euro) privind susținerea Republicii Moldova în contextul la Solidarity Lanes pentru exportul de mărfuri din Ucraina*		
7.	**Tangența proiectului/programului cu prevederile Acordului de Asociere RM-UE**	*Proiectul prevede reabilitarea unui tronson inclus în rețeaua europeană a coridoarelor feroviare extinse TEN-T, prevăzute și în anexa X la Acordul de Asociere*		
8.	**Corespunderea proiectului/programului cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”**	*Proiectul contribuie la realizarea acțiunilor din SND*		
9.	**Sursa de finanțare (donator/creditor)**	*Comisia UE, BERD, BEI*		
10.	**Beneficiarul primar**	*ÎS „Calea ferată din Moldova”*		
11.	**Beneficiarul secundar**	*Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale*		
12.	**Implementator**	*ÎS „Calea ferată din Moldova*		
13.	**Perioada de implementare**	**2025**		
14.	**Scop**	*Reabilitarea liniilor magistrale de cale ferată*		
15.	**Obiective**	*Creșterea capacității de tranzit a rețelei naționale de cale ferată; Creșterea viteze de circulație și a maselor admisibile ale trenurilor; Reducerea costurilor de mentenanță a infrastructurii feroviare;* *Creșterea calității serviciilor de transport.*		
16.	**Justificarea necesității**	*În contextul la inițiativele politice Solidarity Lanes lansat de UE, BERD are în vedere acordarea de finanțare către Calea Ferata din Moldova. Acest lucru se va face în colaborare cu Fondul UE pentru Nevoile Politicii Externe de Răspuns Rapid. Finanțarea combinată va fi utilizată pentru achiziționarea de materiale pentru reabilitarea a aproximativ 128 km de linie de cale ferată între Ocnița, Ungheni, Chișinău și Basarabeasca, de-a lungul conexiunii feroviare Nord-Sud a Moldovei. Costul lucrărilor va fi finanțat de CFM*		
17.	**Rezultate scontate**	*Creșterea vitezei de circulație a trenurilor la 60-80 km/h Creșterea capacității de tranzit de la 4.8 până la 13.8 milioane tone anual.*		
18.	**Bugetul total estimat (mii lei)** *inclusiv:* ***- asistență externă****, dintre care cheltuieli pentru investiții capitale;* ***- contribuția Guvernului****, dintre care cheltuieli pentru investiții capitale.*	***2 260 000,0 (mii lei)***		
		2025 ***Estimat*** ***2 260 000,0***	***2026*** ***Estimat***	***2027*** ***Estimat***

19.	**Tipul de asistență externă**	▪ *Financiară: - grant;* *- împrumut;*
20.	**Componente (descriere succintă, buget per componentă)**	*Materiale pentru reparația suprastructurii de cale ferată*
21.	**Activități planificate**	*Reabilitarea a cca 128 km de linii feroviare*
22.	**Impact**	*Creșterea cotei de piață a transportului feroviar la un nivel de 20 % din parcursul total al mărfurilor*
23.	**Sustenabilitatea proiectului/programului**	*Proiectul vine în îmbunătățirea infrastructurii feroviare parte a rețelei extinse TEN-T.*
24.	**Condiționalități**	*Utilizare de echipamente și utilaje de producție franceză* *Implementare proiectului prin intermediul unui consorțiu de companii francize.*
25.	**Altă informație relevantă**	-
26.	**Date de contact**	Persoana de contact: **Roman GAPEEV** *(e-mail: roman.gapeev@midr.gov.md, tel. (373) 22 25 06 17, Direcția politici în domeniul transportului feroviar și naval, MIDR).*

Tabelul 8.2

1.	**Numărul proiectului/programului [1)]**	**6402**
2.	**Sectorul**	Dezvoltarea drumurilor/Infrastructura de transport
3.	**Domeniul**	Dezvoltarea drumurilor
4.	**Denumire proiect/program**	***Construcția, reabilitarea și modernizarea drumurilor publice naționale incluse în rețeaua Trans-Europeană de transport TEN-T***
5.	**Statut**	*Studii de Fezabilitate și Documentație de proiect elaborate.*
6.	**Corespunderea proiectului/programului cu prioritățile de politici sectoriale pe termen mediu**	***PND: Obiectivul general 2.*** *Îmbunătățirea condițiilor de trai;* ***Obiectivul specific 2.1.*** *Sporirea mobilității prin sisteme de transport eficiente, durabile și sigure;* ***Măsura de reformă:*** *Asigurarea infrastructurii de transporturi calitativă și sigură în vederea integrării în rețeaua europeană de transport* ***Planul Național „Construim Moldova Europeană”*** ***Prioritatea 4:*** *Modernizarea drumurilor și podurilor*
7.	**Tangența proiectului/programului cu prevederile Acordului de Asociere RM-UE**	*ANEXA IX LA CAPITOLUL 15 (TRANSPORTURI) DIN TITLUL IV* *Părțile au decis să coopereze privind dezvoltarea rețelei strategice de transport pentru teritoriul Republicii Moldova. Harta indicativă de a rețelei strategice de transport propuse de Republica Moldova*
8.	**Corespunderea proiectului/programului cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”**	***SND: Obiectivul general 2.*** *Îmbunătățirea condițiilor de trai,* ***Obiectivul specific 2.1****. Sporirea mobilității prin sisteme de transport eficiente, durabile și sigure;* ***Direcția prioritară – 5.18. Dezvoltarea drumurilor și a transporturilor rutiere:*** *2) asigurarea continuității și a valorificării eficiente a suportului finanțatorilor externi pentru modernizarea și reabilitarea drumurilor (O2.1, O7.1).*
9.	**Sursa de finanțare (donator/creditor)**	*Inițierea negocierilor cu BERD/BEI*
10.	**Beneficiarul primar**	*Guvernul Republicii Moldova*
11.	**Beneficiarul secundar**	*Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale*
12.	**Implementator**	*Direcția Investiții externe (UIP) din cadrul Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”*
13.	**Perioada de implementare**	**2025-2030**
14.	**Scop**	*Reabilitarea, modernizarea, extinderea și construcția drumurilor parte a Rețelelor Trans Europene de Transport (TEN-T)*
15.	**Obiective**	Ajustarea standardelor drumurilor naționale la cerințele Regulamentului (UE) nr. 1315/2013 a 358,4 km de drumuri, parte a rețelei TEN-T
16.	**Justificarea necesității**	În prezent doar 7 % de drumuri incluse în TEN-T corespund rigorilor Europene. Aducerea drumurilor incluse în TEN-T în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1315/2013.
17.	**Rezultate scontate**	Îmbunătățirea condițiilor de circulație - 358,4 km de drumuri conforme Regulamentului (UE) nr. 1315/2013 (37% din lungimea totală); Îmbunătățirea siguranței rutiere - 358,4 km de drumuri supuse Auditului de siguranță rutieră cu implementarea recomandărilor conexe; Reducerea timpului de călătorie - timp redus de călătorie cu minim 15 % Creșterea accesibilității - accesul persoanelor cu nevoi speciale asigurat Optimizarea transportului de mărfuri - 358,4 km de drumuri conforme Regulamentului (UE) nr. 1315/2013;
18.	**Bugetul total estimat (mii lei)**	***Debursări (mii lei)***

	inclusiv: *- **asistență externă**, dintre care cheltuieli pentru investiții capitale;* *- **contribuția Guvernului**, dintre care cheltuieli pentru investiții capitale.*	***2025*** ***Estimat*** ***2 352 000,0***	***2026*** ***Estimat*** ***7 056 000,0***	***2027*** ***Estimat*** ***9 408 000,0***
19.	**Tipul de asistență externă**	▪ *Financiară: **- grant;*** *- împrumut; **23 520 000,0*** ▪ *Tehnică. **10%***		
20.	**Componente (descriere succintă, buget per componentă)**	*Pînă la 10 % din sumă se preconizează a fi utilizate pentru Asistență tehnică (2%) în scopul fortificării capacităților de implementare a UIP, și Supraveghere tehnică (8%) pentru asigurarea calității lucrărilor executate.*		
21.	**Activități planificate**	*Construcția, reabilitarea și modernizarea sectoarelor selecte a drumurilor publice naționale incluse în rețeaua Trans-Europeană de transport TEN-T, conform priorităților identificate prin intermediul sistemului de Management al Activelor Rutiere (ASD).*		
22.	**Impact**	*- 358,4 km de drumuri magistrale conforme Regulamentului (UE) nr. 1315/2013 (37% din lungimea totală);* *- 358,4 km de drumuri supuse Auditului de siguranță rutieră cu implementarea recomandărilor conexe;* *- timp redus de călătorie cu minim 15 %*		
23.	**Sustenabilitatea proiectului/programului**	*Administrarea și întreținerea drumurilor construite, reabilitate și/sau modernizate va fi asigurată din contul mijloacelor Fondului rutier.*		
24.	**Condiționalități**	*Asigurarea corespunzătoare a administrării și întreținerii drumurilor construite, reabilitate și/sau modernizate.*		
25.	**Altă informație relevantă**	*MIDR intenționează să solicite cofinanțare, inclusiv retroactivă, prin instrumentul CEF (Connecting Europe Facility)*		
26.	**Date de contact**	*Persoana de contact:* **Radu ROGOVEI,** *șef Direcție politici în domeniul dezvoltării drumurilor, tel: +373 22 250 695, email: radu.rogovei@midr.gov.md*		

Tabelul 8.3

1.	**Numărul proiectului/programului 1)**	**6402**		
2.	**Sectorul**	*Dezvoltarea drumurilor/Infrastructura de transport*		
3.	**Domeniul**	*Dezvoltarea drumurilor*		
4.	**Denumire proiect/program**	**Suplinire a Fondului rutier pentru lucrările de reabilitare/reconstrucție a drumurilor publice naționale prioritare**		
5.	**Statut**	*Studii de Fezabilitate și Documentație de proiect elaborate.*		
6.	**Corespunderea proiectului/programului cu prioritățile de politici sectoriale pe termen mediu**	*PND: Obiectivul general 2. Îmbunătățirea condițiilor de trai; Obiectivul specific 2.1. Sporirea mobilității prin sisteme de transport eficiente, durabile și sigure; Măsura de reformă: Asigurarea infrastructurii de transporturi calitativă și sigură în vederea integrării în rețeaua europeană de transport Planul Național „Construim Moldova Europeană" Prioritatea 4: Modernizarea drumurilor și podurilor*		
7.	**Tangența proiectului/programului cu prevederile Acordului de Asociere RM-UE**	*ANEXA IX LA CAPITOLUL 15 (TRANSPORTURI) DIN TITLUL IV* *Părțile au decis să coopereze privind dezvoltarea rețelei strategice de transport pentru teritoriul Republicii Moldova. Harta indicativă de a rețelei strategice de transport propuse de Republica Moldova*		
8.	**Corespunderea proiectului/programului cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030"**	***SND: Obiectivul general 2.*** *Îmbunătățirea condițiilor de trai,* ***Obiectivul specific 2.1****. Sporirea mobilității prin sisteme de transport eficiente, durabile și sigure* ***Direcția prioritară – 5.18. Dezvoltarea drumurilor și a transporturilor rutiere:*** *2) asigurarea continuității și a valorificării eficiente a suportului finanțatorilor externi pentru modernizarea și reabilitarea drumurilor (O2.1, O7.1).*		
9.	**Sursa de finanțare (donator/creditor)**	*Inițierea negocierilor cu BEI*		
10.	**Beneficiarul primar**	*Guvernul Republicii Moldova*		
11.	**Beneficiarul secundar**	*Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale*		
12.	**Implementator**	*Direcția Investiții externe (UIP) din cadrul Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor"*		
13.	**Perioada de implementare**	**2025-2030**		
14.	**Scop**	*Reabilitarea și modernizarea drumurilor naționale din rețeaua prioritară (Conform HG nr. 827/2013) identificate conform sistemului de M*anagement al Activelor Rutiere (ASD).		
15.	**Obiective**	Ajustarea standardelor drumurilor naționale la cerințele normative naționale.		
16.	**Justificarea necesității**	*Conform raportului ASD referitor la utilizarea mijloacelor fondului rutier pe anul 2023 50 % din rețeaua drumurilor naționale sunt în starea foarte rea, rea și mediocră (cca 2900 km), ceea ce generează costuri și riscuri suplimentare imense pentru utilizatorii acestor drumuri.*		
17.	**Rezultate scontate**	Îmbunătățirea condițiilor de circulație – pentru 1370 km de drumuri naționale (22% din lungimea totală); Îmbunătățirea siguranței rutiere - 1370 km de drumuri supuse Auditului de siguranță rutieră cu implementarea recomandărilor conexe; Reducerea timpului de călătorie - timp redus de călătorie cu minim 10 %		
18.	**Bugetul total estimat (mii lei)** *inclusiv:* *- **asistență externă**, dintre care cheltuieli pentru investiții capitale;* *- **contribuția Guvernului**, dintre care cheltuieli pentru investiții capitale.*	***Debursări (mii lei)***		
		2025 ***Estimat*** ***1 352 000,0***	***2026*** ***Estimat*** ***1 717 500,0***	***2027*** ***Estimat*** ***2 402 000,0***

19.	**Tipul de asistență externă**	▪ *Financiară: - grant;* *- împrumut;* ***12 000 000,0*** ▪ *Tehnică.*
20.	**Componente (descriere succintă, buget per componentă)**	*Mijloacele sunt destinate pentru realizarea lucrărilor de reabilitarea și modernizarea drumurilor naționale din rețeaua prioritară (Conform HG nr. 827/2013) identificate conform sistemului de M*anagement al Activelor Rutiere (ASD).
21.	**Activități planificate**	*Realizarea lucrărilor de reabilitare și modernizare a drumurilor selecte naționale din rețeaua prioritară*
22.	**Impact**	- 1370 km de drumuri naționale îmbunătățite; - 1370 km de drumuri supuse Auditului de siguranță rutieră cu implementarea recomandărilor conexe; - timp redus de călătorie cu minim 10 %
23.	**Sustenabilitatea proiectului/programului**	*Administrarea și întreținerea drumurilor construite, reabilitate și/sau modernizate va fi asigurată din contul mijloacelor Fondului rutier.*
24.	**Condiționalități**	*Asigurarea cofinanțării din bugetul de stat cu 50% a lucrărilor de reabilitare și/sau modernizare.*
25.	**Altă informație relevantă**	-
26.	**Date de contact**	*Persoana de contact*: **Radu ROGOVEI,** *șef Direcție politici în domeniul dezvoltării drumurilor, tel: +373 22 250 695, email: radu.rogovei@midr.gov.md*